

Maa- ja metsätalousministeriö
kirjaamo@mmm.fi

Viite
Lausuntopyyntö 10.2.2021, dnro VN/20882/2020

OIKEUSREKISTERIKESKUKSEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI ELÄINTEN TUNNISTAMISESTA JA REKISTERÖINNISTÄ SEKÄ ERÄIKSI SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI

Luonnoksessa hallituksen esitykseksi ehdotetaan muun ohessa, että Oikeusrekisterikeskuksen täytäntöönpantavaksi tulisi kolme uutta hallinnollista seuraamus- tai rikkomusmaksua.

Laki eläinten tunnistamisesta ja rekisteröinnistä

Esitetyn eläinten tunnistamista- ja rekisteröintiä koskevan lain mukaan täytäntöönpantavaksi tulisi lain 36 pykälään perustuva hallinnollinen seuraamusmaksu ja 37 pykälään perustuva rikkomusmaksu.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on viime aikoina valmisteltu useita esityksiä uusista hallinnollisista seuraamusmaksuista, joista Oikeusrekisterikeskus on antanut lausuntoja. Nyt laaditussa esityksessä on ilmeisen hyvin otettu huomioon, mitä Oikeusrekisterikeskuksen puolesta on esitysluonnoksista aikaisemmin esitetty.

Esitetyn 36 §:n 5 momentissa olisi vanhentumisen osalta vielä syytä lausua, että seuraamusmaksu raukeaa, kun maksuvelvollinen luonnollinen henkilö kuolee.

Esitetyn 37 §:n mukaan poliisin määrättäväksi tulisi uusi erillinen hallinnollinen seuraamus eli rikkomusmaksu, joka määrättäisiin eläimen tunnistamisasiakirjan mukana napitamis- ja esittämisvelvollisuuden rikkomisesta. Esitetyn 25 §:n mukaan poliisi valvoo eläinkuljetusten valvonnan yhteydessä, että eläimen mukana on eläimen tunnistusasiakirja silloin kun eläimen tunnistamista ja rekisteröintiä koskevat säännökset sitä edellyttävät. Mahdollisesti olisi syytä suoraan 37 §:ssä lausua täsmällisesti siitä, missä tapauksissa tunnistamisasiakirja on oltava mukana, kun ainakaan ulkopuoliselle asia ei edes 25 §:stä yksiselitteisesti selviä. Ilmeisesti asiakirjaa ei olisi tarpeen pitää mukana kaikissa eläinkuljetuksissa.

Perustelujen ja ehdotetun 37 §:n perusteella näyttää jäävän vielä epäselväksi, kenelle rikkomusmaksu voitaisiin määrätä. Olisiko vastuu aina kuljettajalla vai voisiko

vastuu olla myös liikennöitsijällä, eläinten omistajalla tai haltijalla tai muulla kuljetuksen toimeksiantajalla? Vaikka 25 §:ssä säädetään, että tunnistusasiakirjan on oltava eläimen mukana, olisi mahdollisesti 37 §:ssä syytä säätää selkeästi, että rikkomusmaksu annettaisiin aina kuljettajalle, joka vastaisi siitä, että tarpeelliset asiakirjat ovat kuljetuksessa mukana.

Jos poliisin oletetaan valvovan eläinkuljetuksia muutoinkin, kuin vain erikseen järjestetyn eläinkuljetusvalvonnan yhteydessä, voi olla epätarkoituksenmukaista säätää erillisestä seuraamuksesta tunnistusasiakirjojen mukana pitämisen ja esittämismääräyksen rikkomisesta. Mahdollisesti olisi syytä harkita, onko asiakirjoja koskeva laininlyönti sanktioitavissa liikennevirhemaksulla, jonka poliisi määrää tieliikennelain (729/2018) nojalla. Tässä tapauksessa liikennevirhemaksu voitaisiin määrätä kuljettajalla myös muun liikennevalvonnan yhteydessä, kun poliisi voisi maksun määräämiseen ja täytäntöönpanoon ilmoittamiseen käyttää jo olemassa olevaa tietojärjestelmäänsä. Erillisen 37 §:n mukaisen rikkomusmaksun määrääminen edellyttäisi, että poliisilla on valvontatilanteessa käytettävissään tarvittavat lomakkeet ja ilmoittaminen täytäntöönpanoa varten tapahtuisi manuaalisesti. Nyt esitetään, että ainoastaan poliisilla olisi toimivalta määrätä 37 §:n rikkomusmaksuja. Jos esitetyn 37 §:n mukaisen rikkomusmaksun sijasta sanktiona olisi liikennevirhemaksu, toimivaltaisista olisivat kaikki tieliikennelain 181 §:ssä tarkoitetut liikenteen valvojat kuten tulliviranomaiset.

Jos asiakirjoja koskevasta rikkomuksesta määrättäisiin liikennevirhemaksu, riittäisi, että 37 §:ssä määriteltäisiin maksun suuruus ja kenelle se määrätään. Lisäksi menettelyn osalta voitaisiin viitata tieliikennelain liikennevirhemaksua koskeviin säännöksiin.

Joka tapauksessa esitettyä 37 pykälää on syytä vielä tarkistaa niin, että soveltuvien osin 36 § 2 ja 36 § 4-5 momentit säädettäisiin koskemaan myös 37 §:ssä esitettyä rikkomusmaksua viittaussäännöksellä tai vastaavista seikoista säädettäisiin erikseen 37 §:ssä. Myös rikkomusmaksun määrää olisi hyvä vielä tarkentaa niin, että olisi yksiselitteistä, onko 40 euron määräinen maksu kuljetus- vai eläinkohtainen. Rikkomusmaksu olisi oma erillinen seuraamuksensa, josta on tarpeen säätää samalla tarkkuustasolla kuin 36 §:n seuraamusmaksustakin.

Jos tarkoituksena on, että rikkomusmaksuja määrättäisiin vain ajoneuvon kuljettajille, kokonaisuuden kannalta olisi selkeämpää, että säännöksestä tässä vaiheessa luovuttaisiin. Sopivassa yhteydessä vastaava säännös voitaisiin lisätä tieliikennelakiin niin, että asiakirjoihin liittyvän rikkomuksen seuraamukseksi tulisi liikennevirhemaksu.

Oikeusrekisterikeskus on aiemmin usein esittänyt, että hallinnollisille seuraamuksille määriteltäisiin erisnimi. Nyt esitetyille 36 ja 37 pykälän seuraamuksille ei erisnimeä ole annettu, mutta jos sellainen on määriteltävissä, pykälän otsikkoa voitaisiin vielä

tarkistaa. Mahdollisia erisnimiä voisivat olla esimerkiksi seuraamusmaksu (eläinten) tunnistamis- ja rekisteröintirikkomuksesta ja eläinkuljetusten rikkomusmaksu.

Laki eläintautilain muuttamisesta

Oikeusrekisterikeskus on aikaisemmin 11.5.2020 dnro 138/00/2020 antanut lausunnon eläintautilakia koskevasta esitysluonnoksesta. Ilmeisesti seuraamusmaksua koskeva säännös on valmisteluvaiheessa jätetty eläintautilakia 76/2021 koskevasta hallituksen esityksestä pois, koska nyt erikseen esitetään lakiin lisättäväksi 94a §.

Oikeusrekisterikeskuksessa on aikaisemman lausunnon antamisen jälkeen alustavasti ryhdytty valmistelevaan perintäjärjestelmän uudistamista niin, että erityisesti uudet seuraamusmaksut voitaisiin aikaisempaa joustavammin ottaa pantavaksi täytäntöön järjestelmän avulla ja välttää manuaalisyötä. Nyt laaditun esitysluonnoksen sivulla 15 on myös eläinvalvonnan seuraamusmaksun osalta täytäntöönpanotoimintaa koskeva vaikutusarvio. Arvion mukaan uusia seuraamuksia ei edes vuonna 2022 määrättäisi merkittäviä määriä. Näin ollen esitettyjen uusien seuraamusten kustannusvaikutus Oikeusrekisterikeskukselle voitaisiin ottaa huomioon, kun perintäjärjestelmän uudistamisen rahoitus arvioidaan ja vahvistetaan.

Aikaisempaan lausuntoon viitaten esitämme vielä, että myös eläintautivalvonnan seuraamusmaksun osalta täytäntöönpanon vanhentumista koskevassa säännöksessä otettaisiin kantaa luonnollisen henkilön kuoleman vaikutuksesta täytäntöönpanon raukeamiseen.

Ylijohtaja

Jussi Kivinen

Täytäntöönpanopäällikkö

Tauno Aalto